

Koruna Vysočiny

**TO NEJLEPŠÍ Z
KORUNY VYSOČINY**

TO NEJLEPŠÍ Z KORUNY VYSOČINY

Historie, památky, příroda, tradice, sport... oblasti, za kterými se vydejte do úžasné destinace Koruna Vysočiny.

Poznejte místa na Vysočině, kde se snoubí zachovalá příroda s historií, živými tradicemi a památkami, které nám tu zanechali naši předci.

Moderní doba s sebou přinesla i sport, pro který je v terénu Žďárských vrchů a Svratecké hornatiny se skalami, kopci, lesy či rybníky řada příležitostí.

Vydejte se prozkoumat ty největší atraktivitu a zajímavosti, které u nás můžete vidět a zažít.

HISTORIE 4-6

Poznejte místa spojená s jedním z nejmocnějších rodů našich zemí.

PAMÁTKY 7-9

Řád cisterciáků formoval krajinu na Žďársku už od 13. století.

TRADICE 10-12

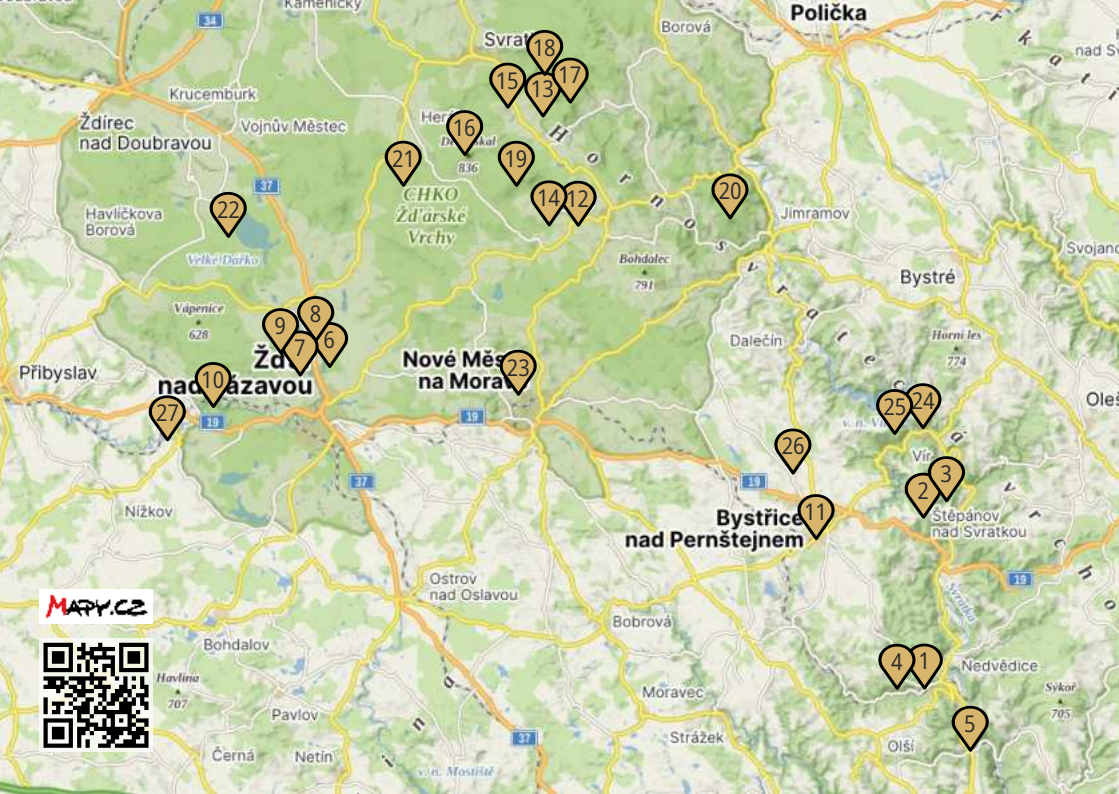
V kamenitém kraji Horácka se dodnes zachovala tradiční obydlí i řemesla.

PŘÍRODA 13-16

Při vašich toulkách Žďárskými vrchy poznejte ty nejkrásnější skály.

SPORT 17-19

Užijte si rozmanitou krajinu se všemi prvky ideálními pro sportovní aktivity.

HISTORIE

1. Hrad Pernštejn
2. Zřícenina hradu Zubštejn
3. Zřícenina hradu Pyšolec
4. Vrchnostenská zahrada
5. Kostel Povýšení svatého Kříže

PAMÁTKY

6. Kostel sv. Jana Nepomuckého
7. Zámek Žďár nad Sázavou
8. Bazilika Nanebevzetí Panny Marie
9. Dolní hřbitov
10. Šlakhamr

TRADICE

11. Centrum Eden
12. Dům přírody
13. Skelmistrovský dům

14. Krátká

15. Křižánky

PŘÍRODA

16. Devět skal
17. Čtyři palice
18. Milovské perničky
19. Malinská skála
20. Prosička
21. Žákova hora
22. Dářko

SPORT

23. Cyklo aréna Vysočina
24. Traily Vír
25. Ferraty Vír
26. Outdoor Domanín
27. Cyklostezka Sázava - Přibyslav

HISTORIE

Vydejte se na svém výletu v čase a poznejte místa spojená s jedním z nejmocnějších rodů našich zemí.

Mohutný hrad Pernštejn je pomyslnou bránou do oblasti Koruny Vysočiny. Objevte obnovené vrchnostenské zahrady, jejichž pozůstatky byly dlouhá léta ukryty v hustém lese.

K nejkrásnějším zříceninám patří hrad Zubštejn. I ten souvisí s Pernštejny, respektive s jejich předchůdci - pány z Medlova, stejně jako nedaleký Pyšolec. Významný šlechtický rod Pernštejnů je spojený také s kostelem Povýšení svatého Kříže v Doubravníku.

1. HRAD PERNŠTEJN

Pernštejn je bezpochyby jedním z nejpohádkovějších hradů v České republice a rozhodně stojí za návštěvu. Milují ho turisté i filmaři.

Na skále nad Nedvědicí se tyčí bezmála 800 let. Nese přívlastek nedobytný, neboť ho jeho posádka dokázala ubránit i před Švédy za třicetileté války. Jeho pozdně gotická a raně renesanční podoba je ojedinělým dokladem přeměny středověké pevnosti na luxusní renesanční sídlo.

Pernštejn, Nedvědice

www.hrad-pernstejn.cz

2. ZŘÍČENINA HRADU ZUBŠTEJN

Rozsáhlou zříceninu hradu ze 14. století naleznete nad vesničkou Pivonice na výrazném skalním ostrohu v nadmořské výšce 688 metrů.

Hrad byl vystavěn v gotickém slohu pány z Pernštejna (z Medlova) jako sídlo samostatné rodové větve. Dnes jde o impozantní zříceninu s délkou dispozice 275 m a plochou 1,7 ha. Zřícenina se stala oblíbeným místem turistů, kteří si chtějí užít nádherný výhled na okolní krajinu

Pivonice, Bystřice n. P.

www.tinyurl.com/hradzubstejn

3. ZŘÍČENINA HRADU PYŠOLEC

Strážní hrad z konce 13. století leží v nadmořské výšce 465 m na skalním ostrohu nad vodní nádrží Vír II.

Zbytky gotického hradu, který byl tvořen jádrem a dvěma předhradími, obtéká řeka Svratka ze tří stran. Přístupová cesta vedla od jihozápadu, tu však chránily tři hluboké příkopy. Dominantou hradu je torzo bergfritové věže, pozornost návštěvníků také upoutá obnovená studna a opravené zdi v jejím okolí.

Vír v údolí Svratky

www.tinyurl.com/hradpysolec

4. VRCHNOSTENSKÁ ZAHRADA

Vzkříšenou krásou jsou zahrady pod hradem Pernštejnem, které se vrátily do podoby před 200 lety.

Na jihozápadním hradním svahu se můžete vydat na procházku zahradními styly, které jsou v příkrém terénu velmi netradiční. V zahradě se setkáte s pravidelnou francouzskou zahradou, ponoříte se do romantické zahrady a prozkoumáte angločínskou část. Čekají na vás také lesní partie plné překvapení a drobných staveb.

Pernštejn, Nedvědice

www.hrad-pernstejn.cz

5. KOSTEL POVÝŠENÍ SV. KŘÍŽE

Doubravnický kostel byl postaven počátkem 16. století na místě zaniklého ženského kláštera. Sloužil pánům z Pernštejna jako místo posledního odpočinku.

Kostel je nádhernou trojlodní stavbou z bílého pernštejnského mramoru. Turisty upoutá mramorová renesanční kazatelna a šest náhrobních kamenů. V 19. stol. kostel doplnila novogotická hrobka Mitrovských. Dnes se v ní nachází 19 litinových sarkofágů.

Doubravník

www.farnostdoubravnik.cz

PAMÁTKY

Poznejte památky, které jsou spojeny se žďárským klášterem a řádem cisterciáků. Ti už od poloviny 13. století formovali krajinu na Žďársku.

Poznejte kostel sv. Jana Nepomuckého na Zelené hoře, barokní skvost zapsaný na seznamu UNESCO. Přímo pod kostelem nezapomeňte navštívit žďárský zámek s Muzeem nové generace a prohlédnout si Santiniho další díla, jako je bazilika Nanebevzetí Panny Marie nebo Dolní hřbitov. Pokud vás zajímá, jak cisterciáci hospodařili, nenechte si ujít expozici hamernictví ve Šlakhamru.

6. ZELENÁ HORA

Poutní kostel sv. Jana Nepomuckého na Zelené hoře je unikátním uměleckým dílem a nejosobitějším počinem geniálního architekta Jana Blažeje Santiniho-Aichela.

Základem kostela je kompozice v podobě pěticípé hvězdy, která se odráží v pěti vchodech, pěti oltářních výklencích a dvakrát pěti kaplích. Kostel je obklopen ambitem ve tvaru deseticípé hvězdy, který poskytuje ochranu před nepřízní počasí.

Sychrova, Žďár nad Sázavou

www.zelena-hora.cz

7. ZÁMEK ŽDĀR NAD SÁZAVOU

Nechte se provést 800 let dlouhým příběhem bývalého cisterciáckého kláštera a dnešního zámku Kinských.

Klášter prošel mnoha historickými i společenskými změnami, včetně vypálení během husitských válek. V první polovině 17. století prošel rozsáhlou barokní přestavbou. Dnes rozlehlý areál, kde se propojuje živá příroda se živou kulturou, spravuje rodina Kinských. Příběh tohoto místa poznáte v Muzeu nové generace.

Zámek 8, Žďár nad Sázavou

www.zamekzdar.cz

8. BAZILIKA N. PANNY MARIE

Bazilika minor Nanebevzetí Panny Marie a sv. Mikuláše je gotický kostel, který byl přestavěn Janem Blažejem Santinim-Aichlem.

Bazilika je protáhlou trojlodní stavbou, která pochází ze druhé poloviny 13. století. Jedná se o druhý nejdelší chrám na Moravě. Z původní raně gotické stavby se zachovalo obvodové zdivo trojlodí, příčné lodi a presbyteria. Počátkem 17. století provedl Santini zásadní úpravy ve stylu barokní gotiky.

Zámek 2, Žďár nad Sázavou

www.klaster-zdar.cz

9. DOLNÍ HŘBITOV

Nedaleko žďárského zámku můžete navštívit unikátní barokní morový hřbitov vybudovaný podle projektu Jana Blažeje Santiniho-Aichela.

Stavba navržená Santinim se skládala ze tří kaplí v půdorysu rovnostranného trojúhelníku, symbolizujícího Nejsvětější Trojici. Později byla tato symbolika porušena přístavbou čtvrté vstupní kaple, což částečně narušilo původní ideový význam. Dnes se půdorys připodobňuje ke tvaru lebky.

Santiniho, Žďár nad Sázavou

www.klaster-zdar.cz

10. ŠLAKHAMR

Unikátní památka Technického muzea v Brně s expozicí v údolí řeky Svratky.

Původně se jednalo o mechanickou kovárnu založenou cisterciáky, která zpracovávala železnou rudu z okolí. Poté byla přestavěna na obilní mlýn, který sloužil až do druhé světové války. Šlakhamr nyní nabízí expozici věnovanou hamernictví, dřevařství a bydlení za posledních majitelů. Klíčovým prvkem expozice je plně funkční hamerské zařízení.

Šlakhamry 222, Hamry n. S.

www.tnbrno.cz

11. CENTRUM EDEN

Ráj poznání a inspirace se skládá z Panského dvora, Horácké vesnice a Ekopavilonu. Strávit zde můžete celý den. Expozice jsou vytvořené tak, aby je návštěvník mohl vnímat i dalšími smysly. V Edenu se prolíná historie s budoucností. Hlavní myšlenkou je zachytit historii a dát návštěvníkovi možnost nahlédnout do budoucnosti.

Eden je zaměřený hlavně na rodiny s dětmi, ale zábavu si díky rozmanitosti areálu najdou i starší návštěvníci.

Nový Dvůr 318, Bystřice n. P.

www.edencentrum.cz

TRADICE

Objevte krásy Vysočiny na jedinečných cyklistických výletech venkovem!

Tato malebná část Česka vám nabízí nezapomenutelné zážitky a krásnou přírodu. Připravte si své kolo a vydejte se na dobrodružství po klidných silničkách do malebných vesniček, po polních cestách přes louky a přes lesy do hlubokých údolí.

V Koruně Vysočiny si užijete nejen přírodu, ale také ochutnáte speciality a poznáte bohatou historii Horácka.

Připojte se k nám a objevte kouzlo venkova na Vysočině!

12. DŮM PŘÍRODY

Dům přírody Žďárských vrchů je tu pro všechny zvědavé turisty a milovníky přírody, kteří se nechtějí spokojit pouze s procházkami a výhledem.

V historickém statku z 19. století najdete interaktivní expozici 21. století, která vás provede Žďárskými vrchy od pradávných dob, kdy v pomezím hvozdů vládli medvědi a vlci, až po současnost. Při prohlídce je žádoucí objevovat a zkoumat vystavené exponáty více svými smysly.

Krátká 2, Sněžné

www.dumprirody.cz

13. SKELMISTROVSKÝ DŮM

Nejvýraznější pozůstatkem zaniklé sklářské huti v Českých Milovech je dům ředitele sklárny. Skelmistrovský dům prošel důkladnou rekonstrukcí, která zachovala jeho autentický charakter a historický význam.

Galerie na Milovské huti ukrývá na 1300 exponátů českého skla z období 17. - 19. století. Představuje návštěvníkům historii a inovace, které české sklářství přivedly na vrchol světového umění a průmyslu.

České Milovy 32, Křižánky

www.namilovskehuti.cz

14. KRÁTKÁ

Vesnička Krátká patří k nejkrásnějším na Vysočině, její území si uchovalo jeden z nejhodnotnějších celků lidové architektury, proto byla vyhlášena památkovou rezervací už v roce 1995.

V lidové architektuře zde převládají malé horské usedlosti s lomenicemi a podlomenicemi s plochou valbičkou. Malebnost vesničky je umocněna jejím vhodným začleněním do krajiny. Louky, pastviny a pole jsou členěny mezemi a kamenicemi.

Krátká, Sněžné

www.tinyurl.com/vprkratka

15. KŘIŽÁNKY

Křižánky se nacházejí v Milovské kotlině v centrální části Žďárských vrchů. Tato vesnička památková rezervace je největší svého druhu na Vysočině s celkem 45 památkami.

Vesnice se rozprostírá po obou stranách řeky Svratky a historická zemská hranice ji rozděluje na českou a moravskou část. Charakteristická je rozptýlená zástavba roubených domů s bedněným štítem s podlomenicí a valbičkou.

Moravské Křižánky, Křižánky

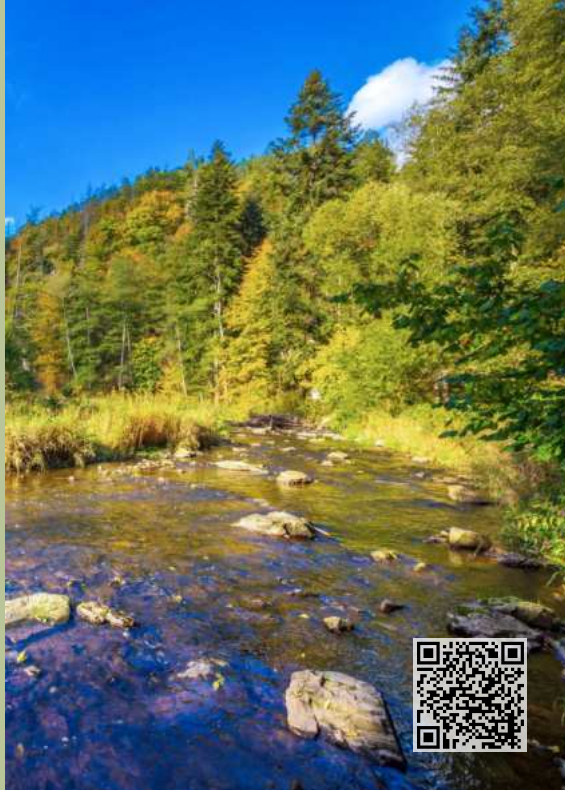
www.obeckrizanky.cz

PŘÍRODA

Při vašich toulkách Korunou Vysočiny, se budete často pohybovat v CHKO Žďárské vrchy, kde je k vidění množství skal i dalších přírodních unikátů.

Řada skalních útvarů je oblíbená horolezci, avšak na většinu vyhlídek se dostanou i turisté bez speciální výstroje. Zkuste se rozhlédnout po krajině z Devíti skal, nejvyššího vrcholu Žďárských vrchů. K výhledům lákají i Čtyři palice, Malinská skála, Prosička nebo Milovské perničky. Unikátní příroda na vás také čeká v národních přírodních rezervacích Žákova hora a Dářská rašeliniště.

16. DEVĚT SKAL

Devět skal s 836 m n. m. je nejvyšší vrchol Žďárských vrchů a druhý nejvyšší na Vysočině.

Název Devět skal byl odvozen od devíti skalních útvarů rozmístěných v okruhu jednoho kilometru, které tvoří malé skalní město. Vyhlídka nabízí takřka kruhový výhled do údolí horní Svatky a na lesy hlavního hřebene Žďárských vrchů. K vrcholu se dostanete od Křížánek, Herálce nebo od parkoviště pod Lisovskou skálou

Křížánky, modrá tur. značka

www.tinyurl.com/devetskal

17. ČTYŘI PALICE

Krása je všude kolem nás a někdy stačí jen vyrazit za ní do přírody. Jedním takovým místem jsou Čtyři palice.

Čtyři mohutné skalní bloky nazývané Paličatá, Děvín, Tvrz a Opomenutá vznikly mrazovým zvětráváním ve starších čtvrtohorách. Na vrcholu jsou podle puklin zformovány čtyři výrazné bloky, lidově nazývané palice. Skála dosahuje délky 50 m a výšky stěny až 33 m. Odměnou za zdolání skály je výhled do Milovské kotliny.

Křížánky, modrá tur. značka

www.tinyurl.com/ctyripalice

18. MILOVSKÉ PERNIČKY

Nenápadné skály nabízí zajímavou geologickou historii i malebné výhledy.

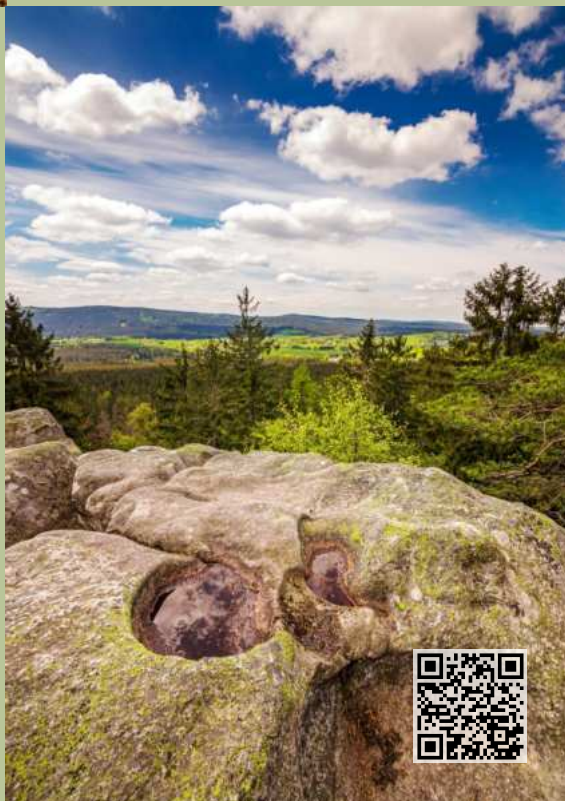
Na Milovských perničkách, známých i jako Velké perničky, se nachází zvláštní skalní prohlubně, které vznikly díky mrazovému zvětrávání. Jejich původ byl po dlouhá léta zahalen tajemstvím, což vedlo k různým teoriím. Někteří věřili, že byly vytvořeny člověkem pro kultovní účely, zapalování strážních ohňů nebo dokonce pro drcení obilí.

Křížánky, modrá tur. značka

www.tinyurl.com/milovskepernicky

19. MALINSKÁ SKÁLA

Úžasný výhled do celé Milovské kotliny i na Devět skal na vás čeká na vrcholu Malinské skály.

Malinská skála je výrazný skalnatý vrchol o výšce 811 m n. m., který se nachází na hřebeni vedoucím od Devíti skal až k nedaleké Drátenické skále. Skály dosahují výšky až 20 m a tvoří je Výspa, Srnčí věž, Škuner a Buldok. Skála je snadno dostupná, zavede vás sem červená turistická značka od Drátenické nebo Lisovské skály.

Blatiny, červená tur. značka

www.tinyurl.com/malinskaskala

20. PROSIČKA

Pokud hledáte klidné místo s jedním z nejkrásnějších výhledů, nebojte se navštívit Prosičku a nechte se unést krásou údolí Fryšávky.

Prosička je skalnatý vrchol nedaleko Jimramova. Pod 739 m. n. m. vysokým vrcholem se na jižním svahu rozkládá skalnatý hřbet s výhledem do okolí. Vyhlídka je poměrně snadno přístupná a je oblíbeným cílem výletníků. Skála je snadno rozpoznatelná díky ikonickému dřevěnému kříži.

Javorek, modrá tur. značka

www.tinyurl.com/prosicka

21. ŽÁKOVA HORA

Národní přírodní rezervace Žákova hora patří mezi nejstarší a nejcennější a chráněná území Vysočiny.

Jedná se o cennou ukázkou přirozeného vývoje smíšeného lesa Žďárských vrchů. Hnízdí zde 55 druhů ptáků a vyskytuje se tu největší počet jelení zvěře. Kolem celé rezervace vede asi 3 km dlouhá naučná stezka s 10 zastaveními, která vám představí všechny krásy a zajímavosti tohoto místa úžasného místa.

Cikháj, červená tur. značka

www.tinyurl.com/zakovahora

22. DÁŘKO

Národní přírodní rezervace Dářko skrývá unikátní rašelinné ekosystémy, které jsou domovem mnoha ohrožených druhů rostlin a živočichů.

V okolí největšího rybníka Vysočiny naleznete i největší rašeliniště, které dosahuje hloubky téměř 9 m. Dalším unikátem je zachovalý porost borovice blatky. Pokud hledáte nenáročný výlet v této krásné lokalitě, můžete se vydat na 3 km dlouhou naučnou stezku Dářská rašeliniště.

Radostín, modrá tur. značka

www.tinyurl.com/darskareseliniste

SPORT

Koruna Vysočiny nabízí rozmanitou krajinu, která je ideální pro sportovní aktivity. Najdete zde kopce, údolí, lesy, strmé srázy, skály, louky, rybníky i řeky, které vám umožňují využití potenciál krajiny pro skvělé outdoorové zážitky.

Cyklo aréna Vysočina nabízí 30 km singletracků a trailů pro cyklisty všech úrovní. Vyznavači prudkých sjezdů najdou vzrušující traily ve Víru, zatímco milovníci lezení mohou vyzkoušet ferraty ve Víru nebo lanový park v Domaníně. Cyklostezka ze Sázavy po zrušené železniční trati zase nabídne hladký asfalt třeba na brusle.

23. CYKLO ARÉNA VYSOČINA

Pokud hledáte profesionální tratě světové úrovně, navštivte Cyklo arénu Vysočina u Nového Města na Moravě. Tento unikátní areál nabízí více než 30 km singletracků různé obtížnosti.

Najdete zde technicky nenáročné stezky pro děti, trasy přístupné pro handicapované cyklisty, ale také náročné traily podle nejnovějších trendů. Všechny trasy jsou přehledně označené, takže se nemusíte obávat, že byste se ztratili.

Vlachovická, Nové Město n. M.

www.vysocina.bike

24. TRAILY VÍR

Biketriálový areál v údolí řeky Svratky je rájem pro milovníky přírodních trailů a adrenalinových sjezdů.

Najdete zde kombinaci přirozených stezek a upravených kopaných úseků, které nabízejí širokou škálu zážitků. Kromě strmých sjezdů jsou k dispozici i technicky méně náročné XC okruhy, které jsou ideální pro gravelová kola. Využití elektrokol není nijak omezeno. Samozřejmostí jsou doplňkové služby v podobě půjčovny kol a cykloservisu.

Vír v údolí Svratky

www.trailyvir.cz

25. FERRATY VÍR

V malebné lokalitě nad řekou Svratkou přímo pod hrází přehrady Vír naleznete ferratové cesty.

Ve Víru na vás čekají tři cesty Ledová stěna, Horní vyhlídka a Jezerní stěna, které jsou hodnoceny obtížností B a C. Cesty jsou jištěny bezpečnostními prvky, jako jsou jisticí lana, žebříky, úchyty a stupačky, což zajišťuje bezpečný lezecký zážitek pro všechny úrovně lezců. Samozřejmostí je instruktor a půjčovna vybavení.

Vír v údolí Svratky

www.ledovastenavir.cz

26. OUTDOOR DOMANÍN

Lanový park s trasami vhodnými pro všechny aktivní lidi, kteří si chtějí užít trochu adrenalinu.

Outdoor Domanín naleznete v lese u rekreačního zařízení Borovinka Nabízí vysoké i nízké lanové překážky na malém okruhu (7 stromů, 8 překážek) nebo velkém okruhu (29 stromů, 34 překážek). Další zábavu si užijete při slackline, aquazorbingu, lukostřelbě, paintballu, paddleboardu a dalších zajímavých aktivitách.

Domanín, Bystřice n. P.

www.outdoordomanin.cz

27. CYKLOSTEZKA SÁZAVA

Stezka po staré železniční trati nabízí rozmanitý terén, vede úvozy, po náspech, lesem i otevřenou krajinou, stále v blízkosti řeky Sázavy.

Trasa 9 km dlouhé asfaltové stezky začíná na okraji obce Sázava a vede malebným údolím řeky Sázavy až k přibyslavskému nádraží. Stezka je široká 3 m a obsahuje 9 lávek, z nichž nejdelší má délku 58 m. Na trase jsou také dvě odpočívadla a parkoviště na obou koncích stezky.

Sázava - Přibyslav

www.tinyurl.com/cyklosazava

Vydala: Koruna Vysočiny, z.s.

Rok vydání: 2024

Fotografie: Adrex Base Camp, Lukáš DoDo Doležal, Miloš Neuman,
Pavel Juráček, Outdoor Domanín, Roman Šulc

Aktuální otevírací dobu památek je nutné ověřit na webu provozovatele.

www.korunavysociny.cz